

Skatteevne, som Kommunerne selv raader over, altsaa til de af Skatteevnen aarlig flydende Indtægter. Men nu behøver man ikke at røbe nogen Statshemmelighed ved at sige, at disse aarlige Indtægter i det kommende Aar vil blive vigende indenfor Købstadkommunerne, fordi selve Indtægterne vil være vigende, og skal saa de fornødne Indtægter skaffes til Veje, tror jeg, vi vil komme til at se Skatteprocenter, der naar betænkelig tæt op til den Grænse, der kan taales. Derfor mener jeg, at dette, at den højtærede Finansminister paa Forhaand tager et stort Første-Prioritets-Laan paa det indenlandske Laanemarked, vil have til Følge, at Kommunerne, naar de bagefter, for saa vidt gør ligt at opfylde de Krav, der stilles til dem, kommer og ser efter, om ogsaa de kan faa lidt Laan paa det indenlandske Marked, vistnok vil blive betragtet som en Slags mindre velkomne, mindre solide Hypoteklaantagere, der aldrig finder saa villigt Øre som de, der er ude efter Første-Prioriteter. Derfor vilde jeg gerne rette det Spørgsmaal — i første Række maa det vel være til den højtærede Indenrigsminister og i anden Række til den højtærede Finansminister —, om de har tænkt paa, at der, naar der nu bliver taget et saadant Første-Prioritets-Laan, saa maaske kunde være andre, som kunde have Lyst til at faa en Del af Provenuet. Hvis det skulde vise sig, at der var Kommuner, som i meget høj Grad trængte dertil, og som havde planlagt Arbejder, vilde de saa kunne gøre Regning paa muligvis af Statskassen at faa et Laan paa kortere eller længere Tid, saa at de derigennem kunde faa nogen Glæde af denne ret store Første-Prioritet, som den højtærede Finansminister saaledes paa Forhaand har sikret sig?

Jeg tror ogsaa, at Laanet vil faa en anden Virkning, der vil komme til at virke tilbage paa Statskassen. Der er ingen Tvivl om, at dette Statslaan, saaledes som det antageligt bliver gennemført, vil komme til at paavirke ikke blot de mulige kommunale Laans, men ogsaa de private Kreditforeningsobligationers og Hypotekforeningsobligationers Kurs; lad os kun sige dette ganske ligefrem. Thi disse plejer jo ogsaa i nogen Grad at bejle til det udenlandske Laanemarked, men er i Øjeblikket henviste alene til det indenlandske; men der kan ikke være Tvivl om, at en Del af de Institutioner, der nu har tegnet sig for det foreslaaede Statslaan, vil være mindre oplagte til og mindre dygtige til at henlægge de sædvanlige

rentebærende Papirer i deres Kasser og Reservefonds. Dette vil naturligvis igen medføre, at den naturlige Omsætning af faste Ejendomme i By og paa Land i høj Grad vanskeliggøres, og jeg tror, den højtærede Finansminister vil komme til at gøre den Opdagelse, at Stempelafgiften for i Aar og for det kommende Aar vil vise sig ikke at være i den stærke Stigning som i de foregaaende Aar, men at ogsaa den med et Ryk vil vise en ikke ringe Nedgang.

Nu er det ikke min Mening at ville staa her og være Sortseer, allermindst i dette Øjeblik, thi jeg har den Opfattelse, at det ikke er nogen retfærdig eller rigtig Maalestok at anlægge, naar man, som det har været Tilfældet, fra saa mange Sider har villet saa at sige maale Danmarks økonomiske Situation med, hvor mange Penge Danmark skyldte bort til Udlandet, og hvor stærkt denne Gæld var voksende. Forholdet kan nemlig meget godt være det, at ens Gæld vokser, og man gaar endda frem i Velstand og Formue. Det er jo rigtigt, at vort Land i en lang Aarrække i meget høj Grad har bejlet til det udenlandske Marked, og at den stærke økonomiske Udvikling, der har fundet Sted baade paa Landet og i Byerne, har støttet sig paa disse Laan. Men det er ogsaa sikkert, at der for disse Laan er skabt betydelige Værdier i langt bedre drevne Landejendomme og i langt større Besætninger og ogsaa betydelige Værdier inde i Byen, som i mange Maader kan ækvivalere den voksende Gæld og maaske endda give et Plus til vort Lands gode og sunde Økonomi. Men Vanskeligheden er, at denne naturlige og jævne Udvikling, der saaledes har fundet Sted gennem en længere Aarrække, nu med et Ryk er blevet afbrudt; vi har nu ikke de sædvanlige Kilder, men maa falde tilbage paa vort eget aarlig oparbejdede Overskud, og at det vil komme til at volde betydelige økonomiske Vanskeligheder baade for det offentlige og for private, derom er der aldeles ingen Tvivl. Og den Omstændighed, at Statskassen sikrer sig, hvilket i og for sig er godt, vil betyde, at Vanskelighederne flyttes fra Statskassen over til andre offentlige Institutioner og til private, og det vil komme til at øve en mærkbar Virkning paa mange forskellige Forhold. Det skal der peges paa her, fordi det ellers let kunde komme til at gaa saaledes, at den højtærede Minister fik alt for mange Lovtaler over, at han havde klaret alle Skær, og det har han ikke i dette Til-